

SWIGHENDEN EEDE, naam van een geheim genootschap van Westvlaamse flaminganten, waarvan Hugo Verriest de bezieler en centrale figuur is geweest.

De naam is doorzichtig genoeg om geen nadere verklaring te behoeven. Sinds de romantiek was het gebruik van het Middelnederlands, ook in literaire teksten, een gewoonte of een hebbelijkheid van nationaal bewuste Vlamingen. De Swighenden Eede is omstreeks 1880 uit een vriendenkring gegroeid en moet gezien worden in de omstandigheden van die tijd. De beroering die onder de leerlingen van de Westvlaamse colleges, inzonderheid te Roeselare, was ontstaan en als de Blauwvoeterij bekend bleef, gevolgd door de oprichting van de Eerste Algemeene Studentenbond in 1877, had de geestelijke overheid op haar hoede doen zijn. De inhoud en de toon van de jongerentijdschriften *De Vlaamsche Vlagge*, *Het Pennoen* en *Het Nieuw Pennoen* hadden dat wantrouwen nog versterkt en de vrees gewekt dat er een intellectuele jeugd opgroeide die zich aan het gezag van de kerk zou onttrekken. Dat leek des te gevaarlijker, doordat juist in die jaren de liberale partij dreigde de katholieke voorbij te streven, wat in 1878 ook bewaarheid werd en weldra aanleiding gaf tot de schoolstrijd van 1879 en volgende jaren.

Mgr. Faict, bisschop van Brugge, besloot om alle verdeeldheden in zijn bisdom te voorkomen de Blauwvoeterij te onderdrukken en uit te roeien. De studentenbonden en spelersgilden werden verboden, de priesters die om hun flamingantisme bekend stonden gewantrouwd en bewaakt. Toch achtten die priesters het van Vlaams standpunt uit noodzakelijk de collegejeugd en de studenten niet aan hun lot over te laten. Tegen die achtergrond moet de totstandkoming van de Swighenden Eede als een geheim genootschap gezien worden. Waarschijnlijk hebben de organisatie en de werkmethoden van de vrijmetselarij tot voorbeeld gestrekt, tot in kleinigheden toe, zoals het plaatsen van vier puntjes in de afkorting Sw. " E. " en in de handtekening van de leden. De Swighenden Eede had ook een eigen lied (gepubliceerd in *De Vlaamsche Vlagge*, XII, nr. 3, p. 130) en omgaf zich graag met een sfeer van romantische geheimzinnigheid. Zo noemden de leden zich weleens de Ridders van de groene tente, omdat zij 's zomers dikwijls vergaderden onder de bomen en soms hadden zij het, zoals in hun lied, over de Ridders met de rode lansie, waarmee waarschijnlijk niets anders dan een roodgekleurde pennehouder bedoeld werd.

Verriest, die in 1878 tot principaal of directeur

De Swighenden Eede in 1889; onderste rij van links naar rechts : Aloïs Bruwier, Hugo Verriest, Alfons Depla, Alfons van Hee; bovenste rij van links naar rechts : Emiel Lauwers, Renaat Adriaens, Hendrik Persyn, Karel Blancke.

van het Ieperse St.-Vincentiuscollege benoemd werd, nam het initiatief om enkele vrienden, in hoofdzaak oud-collega's en oud-leerlingen uit zijn Roeselaarse jaren, bijeen te roepen om te overleggen wat er kon worden gedaan om de idealen van de Blauwvoeterij verder te propageren zonder het gevaar te lopen dat de leiders van de beweging gestraft en machteloos gemaakt werden. Behalve Verriest zelf waren leden van de Swighenden Eede priesters Karel Blancke en Alfons van Hee, notaris Hendrik Persyn en de geneesheren Renaat Adriaens, Aloïs Bruwier, Alfons Depla en Emiel Lauwers. Verder zijn tijdelijk lid geweest de priesters Cyriel Delaere, Emiel Demonie, Serafijn Dequidt en Edward van Robays. Ook niet-leden waren weleens op een vergadering aanwezig en hebben bepaalde opdrachten op zich genomen.

Daar over de activiteiten van de Swighenden Eede geen notulenboeken en evenmin briefwisseling van belang aan het licht gekomen zijn, kan niet met zekerheid achterhaald worden wat het genootschap ondernomen en verwezenlijkt heeft. Toch staat vast dat het eigenaar en bezieler was van De

Vlaamsche Vlagge, het jongerentijdschrift dat meer dan een halve eeuw voor een godsdienstig en Vlaams radicalisme gestreden heeft. Verriest had de leiding en de schulden van het blad in 1877 op zich genomen en bleef hoofdredacteur tot 1881, toen hij de verantwoordelijkheid aan Demonie overliet, die ze tot aan zijn dood in 1890 gedragen heeft. Na een inzinking die het voortbestaan van het tijdschrift in gevaar bracht, ging de leiding over op Delaere, die ze van 1894 tot 1907 zou waarnemen. Na hem werd over voortbestaan en inhoud van De Vlaamsche Vlagge gewaakt door H. Persyn, die het blad met grenzeloze toewijding door veel moeilijkheden heen geloodst heeft.

Andere publikaties waarop de Swighenden Eede invloed had via leden die eraan meewerkten of ze hadden helpen oprichten, waren het volksalmanakje 't Manneke uit de Mane, waarvan de eerste aflevering in 1881 uitkwam, en de satirische studentenbladen Kwaepenninck (1880) en De Tasche (1881). Belangrijk was hun medewerking, vooral van Verriest en de artsen Depla en Lauwers, aan De Nieuwe Tijd (1896-1901), een

christelijk-democratisch weekblad voor intellectuelen waarvan de priester Achiël Lauwers, broer van de dokter, hoofdredacteur was. In het begin van deze eeuw werd de Swighenden Eede meer een vriendenkring op wier schaarser geworden bijeenkomsten gezelligheid en tafelgenoegens hoofdzaak waren. Stijn Streuvels heeft het wat cynisch en oneerbiedig gezegd: „al om 't even ideale luiards, talentvolle genieters, zonder ambitie om iets voort te brengen van 't geen ze binnen aan kostelijkheden zitten hadden”.

De Eerste Wereldoorlog en de dood van Verriest sloten, met de romantische periode van de V.B., ook de activiteit van de Swighenden Eede af. In 1925, bij de Vlaggefeesten in Brugge, werden de nog levende leden, K. Blancke, A. Bruwier en H. Persyn, gehuldigd als de laatste getuigen van een voorbijgane tijd.

LITERATUUR: F. de Pillecyn, *Hugo Verriest* (1926); - *Het Vlaggeboek* (1926); - K.M. de Lille, *De Swigende Eede*, in *Het Pennoen*, jg. 8, nr. 1 (juni 1957, p. 7).

ANDRE DEMEDTS